

Datum: 5 februari 2019 **Nr.:** 160772
Van: het college van burgemeester en wethouders, portefeuillehouder wethouder Theunis
Aan: de raad van de gemeente Roosendaal
Kopie aan:
Onderwerp: Spoorboekje 2019
Bijlage: Spoorboekje 2019

Kennisnemen van
Het Spoorboekje 2019.

Inleiding

Op 5 februari jl. is het Spoorboekje 2019 vastgesteld voor de Planning & Control-cyclus. Door middel van deze raadsmededeling informeren wij u hierover.

Het Spoorboekje is het planningsdocument voor de Planning & Control producten en heeft als doel om deze producten tijdig, volledig en betrouwbaar tot stand te brengen. Op deze wijze wordt vorm en inhoud gegeven aan sturing, beheersing en verantwoording binnen de gemeente Roosendaal. In het Spoorboekje 2019 zijn ook de richtlijnen voor de begroting 2020 en volgende jaren opgenomen.

Informatie/Kernboodschap

In de bijlagen treft u het Spoorboekje 2019 aan waarin de belangrijkste data voor uw raadsleden zijn weergegeven.

Communicatie

De data voor behandeling van de P&C producten is afgestemd met de griffie en worden opgenomen in de bestuurlijke kalender.

Bijlagen

Spoorboekje 2019

Wij vertrouwen erop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Roosendaal,
De loco- secretaris, De burgemeester,

M.C.J. Franken

Mr. J.M.L. Niederer.

SPOORBOEKJE 2019

P&C PRODUCTEN

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Planning P&C producten	4
1.1 Jaarstukken 2018	4
1.2 Kadernota 2020	4
1.3 Voorjaarsbrief 2019	4
1.4 Programmabegroting 2020	4
1.5 Najaarsbrief 2019	5
2 Richtlijnen begroting 2020 en meerjarenperspectief 2021-2023	6
2.1 Algemeen	6
2.2 Salariskosten	6
2.3 Formatieplaatsen en loonkostenverdeling	6
2.4 Investerings	7
2.5 Kapitaallasten en rente	8
2.6 Materiële kosten	8
2.7 Grondexploitaties	8
2.8 Reserves en voorzieningen	8
2.9 Subsidies	9
2.10 Inkomenoverdrachten / bijstandsuitkeringen	9
2.11 Kosten van gemeenschappelijke regelingen	9
2.12 Baten	10
2.13 Risicoregistratie ratio weerstandvermogen	11

Voorwoord

Het Spoorboekje is een planningsdocument voor de Planning & Control cyclus (hierna te noemen P&C) en heeft als doel om de producten, die onderdeel zijn van de P&C cyclus tijdig, volledig en betrouwbaar tot stand te brengen. Op deze wijze wordt tevens vorm en inhoud gegeven aan de sturing, beheersing en verantwoording binnen de gemeente Roosendaal.

De P&C-cyclus bestaat het komende jaar uit de volgende producten (in volgorde van aanbieding aan de gemeenteraad):

- Jaarstukken 2018
- Kadernota 2020
- Voorjaarsbrief 2019
- Programmabegroting 2020
- Najaarsbrief 2019

In 2018 is het Bestuursakkoord “Roosendaal: Duurzaam, Sterk, Aantrekkelijk” opgesteld. In de Kadernota 2020 en de Programmabegroting 2020 zal dit bestuursakkoord haar nadere uitwerking krijgen.

Daarnaast zijn in dit Spoorboekje twee rapportage momenten over het lopende begrotingsjaar opgenomen: de Voorjaarsbrief en de Najaarsbrief. Deze rapportages zullen financiële afwijkingen weergeven groter dan € 100.000. De Financiële verordening zal hierop aangepast worden en aan uw Raad aangeboden worden ter vaststelling.

Het Spoorboekje 2019 kent twee versies. Dit Spoorboekje is de Raadsversie waarin voor de P&C producten de bestuurlijke planning is opgenomen met een samenvatting van de richtlijnen voor de begroting 2020 en volgende jaren.

Roosendaal, januari 2019

Groep Planning, Control en Verbonden Partijen

1. Planning P&C producten

1.1 Jaarstukken 2018

Datum	Activiteit	Actoren
Eind januari	Aanbieden Bestuurlijke samenvatting (Managementletter) aan Auditcommissie Raad	P&C
Eind februari	Raadsmededeling 'vaststelling normenkader rechtmatigheid'	P&C
23 mei	Aanbieden Jaarstukken en accountantsrapport aan Raad	P&C
23 mei - 17 juni	Studietijd raadsleden	Raad
23 mei	Persconferentie en persbericht	Wethouder Financiën
12 juni	Informatiebijeenkomst voor raadsleden	P&C
17 juni	Indienen technische en toelichtende vragen bij Griffie (09:00 uur)	Raad
26 juni	Verzenden memorie van antwoord naar Griffie	P&C
27 juni	Behandelen Jaarstukken in Commissie	Commissie
4 juli	Behandelen en vaststellen Jaarstukken in Raad	Raad
vóór 15 juli	Inzenden van Jaarstukken naar Provincie	P&C

1.2 Kadernota 2020 inclusief Meicirculaire

Datum	Activiteit	Actoren
14 maart	Politieke beschouwingen	Griffie / Raad
12 juni	Aanbieden Kadernota aan Raad	P&C
12 - 19 juni	Studietijd raadsleden	Raad
12 juni	Persconferentie en persbericht	Wethouder Financiën
12 juni	Informatiebijeenkomst (presentatie) voor raadsleden	Concernstaf / Programmaregie / P&C
19 juni	Indienen technische en toelichtende vragen bij Griffie (09:00 uur)	Raad
26 juni	Verzenden memorie van antwoord naar Griffie	P&C
27 juni	Behandelen Kadernota in Commissie	Commissie
4 juli	Behandelen en vaststellen Kadernota in Raad	Raad

1.3 Voorjaarsbrief met peildatum 1 juni 2019

Datum	Activiteit	Actoren
20 juni	Aanbieden Voorjaarsbrief aan Raad	P&C
20 juni	Mogelijk een persconferentie en persbericht	Wethouder Financiën
27 juni	Behandelen Voorjaarsbrief in Commissie	Commissie
4 juli	Behandelen en vaststellen Voorjaarsbrief in Raad	Raad

1.4 Programmabegroting 2020 (inclusief actualisatie reserves en voorzieningen)

Datum	Activiteit	Actoren
26 september	Aanbieden Programmabegroting aan Raad	P&C
26 sept. - 17 okt.	Studietijd raadsleden	Raad
26 september	Persconferentie en persbericht	Wethouder Financiën
9 oktober	Informatiebijeenkomst voor raadsleden	P&C / Programmaregie
16 oktober	Indienen technische en toelichtende vragen bij Griffie (09:00 uur)	Raad
29 oktober	Verzenden memorie van antwoord naar Griffie	P&C
30 oktober	Behandelen Programmabegroting in Commissie	Commissie
7 november	Behandelen en vaststellen Programmabegroting in Raad	Raad
vóór 15 november	Inzenden van Programmabegroting naar Provincie	P&C

1.5 Najaarsbrief met peildatum 1 oktober 2019

Datum	Activiteit	Actoren
14 november	Aanbieden Najaarsbrief aan Raad	P&C
14 november	Mogelijk een persconferentie en persbericht	Wethouder Financiën
Nov/dec*	Behandelen Najaarsbrief in Commissie	Commissie
Nov/dec*	Behandelen en vaststellen Najaarsbrief in Raad	Raad

* Tzt nader in te vullen door de agendacommissie

2. Richtlijnen begroting 2020 en meerjarenperspectief 2021-2023

2.1 Algemeen

In deze richtlijnen zijn de uitgangspunten opgenomen die door het college van burgemeester en wethouders zijn vastgesteld voor onder andere de begroting 2020 en de meerjarenramingen 2020 tot en met 2023. Hogere regelgeving, zoals de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en Single Information Single Audit (SiSa), maken onderdeel uit van deze richtlijnen en zijn dus altijd van toepassing.

2.2 Salariskosten

Politieke ambtsdragers (burgemeester, wethouders en raadsleden)

Voor de politieke ambtsdragers worden de ramingen opgenomen zoals deze door het Kabinet zijn overeengekomen in de inwonercategorie 60.001 tot en met 100.000 inwoners.

Ambtelijk apparaat

De laatst vastgestelde CAO voor gemeenteamttenaren loopt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019.

Basis voor de berekeningen vormen de toegestane formatie per 1 maart 2019 en de dan geldende salarisschalen, waarin alle elementen van de laatst vastgestelde CAO zijn verwerkt. In de jaren 2020 tot en met 2024 wordt voor elk jaar voorlopig 1% verhoging toegepast. Voor bevorderingen wordt gerekend met 0,4% per jaar, waardoor de totale verhoging uitkomt op 1,4%.

Voor de berekening van de salarissen is verder onder meer de volgende informatie van belang:

- Periodieke verhogingen worden voor de juiste bedragen in de berekeningen meegenomen.
- Per 1 januari 2017 is het Individueel Keuze Budget (IKB) van kracht. De gemeente Roosendaal hanteert (net als de andere De6-gemeenten) een budget van 17,05% van het bruto jaarsalaris.
- De tegemoetkoming in de ziektekostenpremie bedraagt, afhankelijk van bezoldiging en zorgverzekeraar, € 296 of € 168 (eerste bedrag tot en met maximum van schaal 6, het tweede bij een bezoldiging daarboven).

2.3 Formatieplaatsen en loonkostenverdeling

Formatie

Voor de bepaling van de totale formatie wordt uitgegaan van de gegevens uit het ADP WorkForce Systeem. Het betreft de formatie per 1 maart 2019. Op basis van deze informatie inclusief de aanwezige vacature ruimte worden de totale loonkosten van de ambtelijke organisatie voor de nieuwe begroting 2020 vastgesteld.

Loonkostenverdeling 2020

De procentuele verdeelsleutels voor de loonkosten, gebaseerd op alle teamplannen worden eens per 3 jaar geactualiseerd. Voor de begroting 2019 zijn deze geactualiseerd. De in de begroting 2019 gehanteerde procentuele verdeelsleutels voor de loonkosten vormen daarmee de basis voor de nieuwe begroting 2020. Uitzondering hierop zijn de verdeelsleutels voor de grondexploitatie, eventuele gevolgen van een nieuw VGRP en relevante wetwijzigingen. Voor deze zaken geldt dat telkens geëvalueerd wordt of aanpassing in de sleutels noodzakelijk is.

Overige loonkosten

Alle overige loonkosten van de ondersteunende teams, teamleiders, directie en concern control worden conform de BBV wetgeving aangemerkt als overhead en worden verantwoord onder het beleids- c.q. taakveld ondersteuning organisatie binnen programma 1 besturen & samenwerken. De BBV wetgeving laat ruimte om een gedeelte van de totale overhead toe te rekenen aan investeringskredieten en grondexploitatie. De loonkosten van de bestuursorganen worden zoals voorheen direct verantwoord binnen het beleidsveld (taakveld) bestuur.

Loonkosten toerekening aan investeringskredieten en grondexploitatie

In de procentuele verdeelsleutels van enkele primaire teams of groepen zit ook een percentage van de loonsom gebaseerd op de ambtelijke inzet wat toegerekend kan worden aan investeringskredieten en grondexploitaties. Verhoudingsgewijs mag ook een evenredig gedeelte van de totale overheadkosten hieraan worden toegerekend. De hieruit verkregen bijdragen vormt een baten voor het beleids- c.q. taakveld ondersteuning organisatie.

2.4 Investerings

Bij de opstelling van het Investeringsplan 2020-2024 (IP) dienen de volgende uitgangspunten te worden gehanteerd voor vervangingsinvesteringen:

- Als referentiekader geldt de schijf 2020 van het IP 2019-2022, zoals opgenomen in de Programmabegroting 2019.
- Investerings dienen realistisch in de tijd te worden geraamd en dienen bij investeringen van meer dan € 1 miljoen te worden voorzien van een corresponderend kasstroomschema over alle jaren waarin de investering plaatsvindt.
- Uitgaven in het kader van onderhoud komen ten laste van de betreffende begrotingspost binnen de jaarlijkse exploitatie of rechtstreeks ten laste van een daarvoor bestemde voorziening.
- Als investering geldt een uitgave die bestemd is voor de aanschaf van een kapitaalgoed of een uitgave die noodzakelijk is om een kapitaalgoed tot stand te brengen.
- Een kapitaalgoed kenmerkt zich door het fysieke karakter ervan en het meerjarige nut dat het goed heeft.
- Voor ieder investeringsvoorstel dient vooraf aangegeven te worden:
 - o Het kasstroomschema voor investeringen groter dan € 1 miljoen.
 - o Of er sprake is van een rendabele of onrendabele investering (de afweging is of financiering/dekking van de kapitaallasten en materiële- en overige lasten is geregeld in de begroting of juist niet).
 - o De afschrijvingstermijn die van toepassing is conform de richtlijn activabeleid.
 - o Of er sprake is van eventuele extra tijdelijke of structurele personele en/of materiële kosten.
 - o Welke beheers-/instandhoudingskosten voortvloeien uit de investering. Deze dienen expliciet inzichtelijk te worden gemaakt en dienen in de Kadernota en/of de Programmabegroting te worden opgenomen.

Bij de opstelling van het Investeringsplan 2020-2024 (IP) dienen de volgende uitgangspunten te worden gehanteerd voor nieuwe investeringen:

- Investeringsvoorstellen worden voorzien van een uitgebreide toelichting, zodat een integrale afweging van alle voorstellen kan worden gemaakt. Ieder investeringsvoorstel kan dan op zijn kwaliteit beoordeeld worden. Dit doet recht aan het uitgangspunt van een integrale weging van alle voorstellen ten behoeve van de formulering van nieuw beleid.
- Voor ieder investeringsvoorstel dient aangegeven te worden:
 - o Het kasstroomschema voor investeringen groter dan € 1 miljoen.
 - o Of er sprake is van een rendabele of onrendabele investering (de afweging is of financiering/dekking van de kapitaallasten en materiële- en overige lasten is geregeld in de begroting of juist niet).
 - o Of het gaat om bestaand beleid, uitbouw bestaand beleid of nieuw beleid.
 - o De afschrijvingstermijn die van toepassing is conform de richtlijn activabeleid.
 - o Of er sprake is van eventuele extra tijdelijke of structurele personele en/of materiële kosten.
 - o Welke beheers-/instandhoudingskosten voortvloeien uit de investering. Deze dienen expliciet inzichtelijk te worden gemaakt en dienen in de Kadernota en/of de Programmabegroting te worden opgenomen.

Het vaststellen door de gemeenteraad van het IP betekent dat deze akkoord gaat met de daarin genoemde investeringen (conform meest recent vastgestelde Financiële Verordening), tenzij de gemeenteraad aangeeft niet akkoord te gaan met de genoemde investeringsbedragen. Dit geldt ook voor vervangingsinvesteringen van bedrijfsmiddelen. Alle in het door de gemeenteraad vastgestelde

IP opgenomen investeringen worden door het college, op initiatief van het betreffende team, middels aparte voorstellen vrijgegeven voor besteding.

2.5 Afschrijvingslasten en rente

De berekeningen voor 2020 worden als volgt opgenomen:

- Kredieten uit het IP 2019:
 - o Jaarafschrijving 2020
 - o Omslagrente over het krediet minus de afschrijving 2019 (conform afschrijvingsbeleid)
- Kredieten uit het IP 2020:
 - o Jaarafschrijving 2020
 - o ½ jaarrente over het Investeringsplan 2020

De afschrijvings- en rentelasten worden op basis van de gedane investeringen, het vastgestelde IP 2019 en het nog vast te stellen IP 2020-2023 aan de Programmabegroting toegevoegd. Het in de Programmabegroting 2020 te hanteren rentepercentage is 1,5%, conform de BBV-voorschriften. Dit percentage is de omslagrente, voor toerekening aan de programma's, en wordt ook gehanteerd voor het investeringsplan en de grondexploitaties. Het eventuele resterende rentesaldo wordt verantwoord aan de lastenkant op het beleidsveld Treasury (programma 6).

2.6 Grondexploitaties

Bij het berekenen van de grondexploitaties wordt gerekend met dezelfde omslagrente als hierboven weergegeven.

Daarnaast wordt een discontopercentage van 2% gehanteerd om de contante waarden van kosten- en opbrengstenstromen te berekenen.

Er wordt rekening gehouden met prijsstijgingspercentages voor de kosten, ter hoogte van 2%.

2.7 Materiële kosten

Materiele kosten worden geïndexeerd met het 3-jaars gemiddelde indexeringspercentage (Bron: CBS, consumentenprijsindex (CPI)). Dit wordt bepaald met peildatum 1 mei 2019, op basis van de dan bekende indexaties.

Redenen voor afwijkingen hierop kunnen zijn;

- Tarieven wettelijk vastgesteld worden zonder dat de gemeente daarop invloed kan uitoefenen.
- Via meerjarige contracten heeft de gemeente zich verbonden om bepaalde uitgaven te doen. In die situaties kan op initiatief van de budgethouder - mits onderbouwd - een andere verhoging van de last worden geraamd. Te denken valt aan heffingen en belastingen, energieverbruik, verzekeringspremies, verplichte uitgaven aan gemeenschappelijke regelingen.

2.8 Reserves en voorzieningen

Voor reserves en voorzieningen geldt het door de gemeenteraad vastgestelde Beleidskader Reserves en Voorzieningen.

Reserves - Voor de voeding en onttrekking aan algemene reserves en bestemmingsreserves gelden de regels zoals die zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Hiervan mag niet worden afgeweken.

Voorzieningen - Uit oogpunt van rechtmatigheid en BBV moeten alle bestedingen ten laste van voorzieningen zo nauwkeurig mogelijk worden geraamd. Hiervoor zijn bestedingsplannen ter onderbouwing noodzakelijk. In geval een bestedingsplan ontbreekt of een raming niet of moeilijk is te geven, moet ten minste een schatting worden gemaakt. In een later stadium kan dan alsnog worden gezorgd voor de noodzakelijke onderbouwing.

2.9 Subsidies

De gemeenteraad heeft op 17 april 2013 de Algemene subsidieverordening vastgesteld. De verordening geeft het college de mogelijkheid om wat er in de verordening staat verder uit te werken in subsidiebeleid en subsidieregels (hiervoor genoemd: nadere regels).

In 2019 wordt een nieuw subsidiebeleid vastgesteld. Het doel van het nieuwe subsidiebeleid is om te komen tot een open en transparante subsidieverstrekking.

Vanuit dit nieuwe subsidiebeleid stelt het college, in juni 2019, de nieuwe subsidieregels voor 2020 vast. Per subsidieregule wordt ingegaan op de activiteiten die in aanmerking komen voor subsidie, de relevante doelstellingen en doelgroepen, procedurebepalingen, kosten die voor subsidie in aanmerking komen, berekening van de subsidie, verdeling van het subsidieplafond, specifieke weigeringsgronden en eventuele aanvullende verplichtingen.

Het nieuwe subsidiebeleid wordt budget neutraal ingestoken, behoudens reguliere indexatie.

2.10 Inkomensoverdrachten / bijstandsuitkeringen

Voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies ontvangt de gemeente het zogenaamde BUIG-budget. Dit budget wordt voor gemeenten met meer dan 40.000 inwoners bepaald op basis van een objectief verdeelmodel.

Het Werkplein voert voor onze gemeente de verstrekking van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies uit. Daarbij rekenen we af op daadwerkelijke aantallen uitkeringen en loonkostensubsidies. Indien het BUIG-budget hoger is dan de werkelijk verstrekte uitkeringen en loonkostensubsidies, dan heeft de gemeente een voordeel. Indien het BUIG-budget lager is dan de werkelijk verstrekte uitkeringen en loonkostensubsidies, dan heeft de gemeente een nadeel en komt dit ten laste van de algemene middelen. Als het tekort groter is dan 5%, kan de gemeente nog wel een beroep doen op de vangnetregeling.

Jaarlijks ontvangen gemeenten begin oktober een beschikking van het ministerie van SZW over de hoogte van het voorlopige BUIG-budget voor het komende jaar. Dit budget wordt vervolgens nog twee keer bijgesteld: in het voorjaar wordt een nader voorlopig budget bekend gemaakt en in oktober volgt het definitieve budget.

In oktober 2019 ontvangen we dus informatie over het voorlopige BUIG-budget voor 2020. Omdat dit te laat is om mee te kunnen nemen in de programmabegroting 2020, gaan we bij het opstellen van de begroting 2020 uit van het nader voorlopige budget voor 2019 (dat in het voorjaar van 2019 bekend wordt gemaakt). Dit is op dat moment de meest actuele informatie.

2.11 Kosten van gemeenschappelijke regelingen (GR's)

De deelnemers van een verbonden partij sturen op de beleidsmatige en financiële kaders van een verbonden partij door richtlijnen mee te geven. De deelnemers zullen voorafgaand aan de kaderbrief, in overleg met de verbonden partij, de richtlijnen opstellen en kenbaar maken aan de verbonden partij. Deze richtlijnen dienen bij voldoende draagvlak door de verbonden partij overgenomen te worden in de ontwerp-begroting. De verbonden partij is betrokken bij de voorbereiding van de richtlijnen. De richtlijnen voor de begrotingen 2020 van de gemeenschappelijke regelingen zijn eind 2018 door de raad vastgesteld.

De deelnemers van de gemeenschappelijke regelingen ontvangen de algemene financiële en beleidsmatige kaders uiterlijk 1 februari 2019. De kaderbrief moet kort de belangrijkste opgaven bevatten voor het komend jaar en de richtlijnen moeten erin zijn verwerkt.

Voorstellen voor nieuw beleid, die niet door de deelnemers zijn opgenomen in de richtlijnen dienen expliciet te worden vermeld als nieuw beleid. Hierover moet besluitvorming plaatsvinden in het algemeen bestuur en bij de deelnemers (gemeenteraden).

De ontwerp-begroting 2020 wordt uiterlijk 15 april 2019 door de gemeenschappelijke regeling naar de deelnemers gestuurd. De zienswijzen van de deelnemers dienen uiterlijk 1 juli 2020 door de gemeenschappelijke regeling te zijn ontvangen.

De bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen conform de vastgestelde begrotingen 2020 van de gemeenschappelijke regelingen worden in de begroting 2020 van de gemeente opgenomen.

2.12 Baten

2.12.1 Algemeen

De opbrengstramingen worden in de begroting 2020 (in principe) opgenomen conform het opgenomen niveau van (meerjarige) ramingen in de begroting 2019. Indien een opbrengstraming aanpassing behoeft (naar boven of beneden), dient de budgethouder dit beargumenteerd aan te geven.

2.12.2 Algemene uitkering

De baten voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds worden in de begroting 2020 opgenomen/verwerkt conform de septembercirculaire 2019 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties. Deze verschijnt gewoonlijk eind september, na Prinsjesdag.

2.12.3 Lokale belastinginkomsten

Met betrekking tot de belasting- en legesinkomsten wordt uitgegaan van een aanpassing van de tarieven met structureel de gemiddelde inflatie van de afgelopen 3 jaar. Dit percentage wordt bepaald in mei 2019 op basis van de dan bekende indexaties.

Uitzonderingen op de verhoging van de tarieven vormen de reclamebelastingen en de parkeertarieven; deze worden niet verhoogd.

De gesloten financieringen hebben een eigen regime voor de jaarlijkse aanpassingen, namelijk:

- Riolering: Het nieuwe in 2019 vast te stellen Verbreed Gemeentelijk Riolering Plan (VGRP) is kaderstellend. De financiële systematiek in het plan voldoet aan de eisen van solide financiën. Gestreefd wordt naar een ideaal complex, waarbij de investeringen volledig worden gedekt uit de gespaarde bedragen. De begroting 2020 zal de voorwaarden uit het VGRP volgen.
- Reiniging is 100% kostendekkend.

2.12.4 Privaatrechtelijke inkomsten

De inkomstenramingen worden gebaseerd op de voor 2019 vastgestelde tarieven en de te verwachten aantallen eenheden, waarop het tarief in 2020 naar verwachting zal worden toegepast. Voor de privaatrechtelijke inkomsten geldt dat die met het op 1 mei 2019 voor Roosendaal vastgestelde inflatiepercentage worden verhoogd (koppeling met de belastingen).

Bij afgesloten overeenkomsten waarvoor afwijkende meerjarige afspraken gelden, worden uiteraard die afspraken gehanteerd voor de inkomstenramingen.

2.13 Risicoregistratie ratio weerstandvermogen

Risico's worden geregistreerd, zodat door de beheersing van de gemeentelijke risico's de realisatie van strategische en operationele doelstellingen van de gemeente wordt bevorderd. Daarnaast worden de risico's gebruikt voor het bepalen van de weerstandsratio, waarmee voldaan wordt aan het beleidskader.

De risico's die betrekking hebben op activiteiten, processen, projecten en programma's vormen een integraal onderdeel van de rapportages in de Programmabegroting, de Jaarstukken en de Bestuursrapportage. In deze P&C-producten worden de (ontwikkeling van de) Top 10 risico's binnen de gemeente toegelicht, inclusief actuele maatregelen/ontwikkelingen.

In NARIS (risicomanagementsysteem) wordt inzichtelijk gemaakt wat de impact is van alle risico's door middel van de Monte Carlo-simulatie.

Iedereen binnen de organisatie heeft de verantwoordelijkheid om de risico's up-to-date te houden. Centrale coördinatie ligt bij concerncontrol.

Conform het BBV is het verplicht om de volgende kengetallen op te nemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing: netto schuldquote (gecorrigeerd door alle verstrekte leningen), solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

In 2019 zal een actualisatie van het beleid risicomangement en weerstandsvermogen plaatsvinden en vóór de begroting 2020 aan de gemeenteraad worden aangeboden ter vaststelling.